

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN APKAROŠANAS BIROJS

PĀRSKATS

**„Par atklātajiem partiju finansēšanas pārkāpumiem
Saeimas vēlēšanās 2011.gadā”**

2012.gada 20.aprīlī

POLITISKO PARTIJU DEKLARĀCIJU PĀRBAUŽU REZULTĀTI

Uzraudzības un kontroles īstenošana

2011.gada 17.septembra Saeimas vēlēšanās tika pieteikti **13** politisko partiju un to apvienību deputātu kandidātu saraksti.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB) bija uzdots jau priekšvēlēšanu periodā uzraudzīt, vai partijas ievēro tām noteiktos priekšvēlēšanu izdevumu ierobežojumus. Lai īstenotu šo funkciju, visa likumā noteiktā priekšvēlēšanu perioda garumā KNAB pārbaudīja raidorganizāciju, preses izdevumu, partiju un to apvienību, deputātu kandidātu un ar politiskajām organizācijām un to apvienībām nesaistīto personu iesniegtos 846 paziņojumus par noslēgtajiem līgumiem par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojumu un priekšvēlēšanu izdevumu izmantošanu.

Par iespējamām priekšvēlēšanu aģitācijas un partiju finansēšanas normatīvo aktu pārkāpumiem KNAB veica 93 sūdzību un iesniegumu pārbaudes.

Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā 2011.gadā, kas ilga 56 dienas, tika publicēta un pārbaudīta informācija par politisko partiju un to apvienību 1 739 saņemtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem) par kopējo summu Ls 1 548 931,48. Salīdzinoši priekšvēlēšanu aģitācijas periodā 2010.gadā, kas ilga 120 dienas, tika saņemts 2 061 dāvinājums (ziedojums) par kopējo summu 2 802 534,33.

Kopā politiskās partijas un to apvienības priekšvēlēšanu izdevumiem pirms 2011.gada Saeimas vēlēšanām izlietoja Ls 1 910 881,44 (pirms 10.Saeimas vēlēšanām – Ls 3 712 849,28).

Izvērtējot KNAB rīcībā esošo informāciju, tika pārbaudīts, vai ar vēlēšanu kampaņu saistītie citu personu izdevumi ir bijuši vērsti uz kādas partijas vai deputātu kandidāta popularitātes veicināšanu vai reklamēšanu priekšvēlēšanu aģitācijas periodā.

Partiju un to apvienību vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas

Saskaņā ar likuma prasībām līdz 2011.gada 17.oktobrim visas 13 politiskās partijas un to apvienības, kas bija iesniegušas deputātu kandidātu sarakstus 11.Saeimas vēlēšanām 17.septembrī, iesniedza vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas, norādot priekšvēlēšanu ieņēmumus un izdevumus (laika posmā no 24.jūlija līdz vēlēšanu dienai).

Priekšvēlēšanu izdevumi – visi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.² panta otrajā daļā noteiktie politiskās partijas vai to apvienības izdevumi laika posmā no nākamās dienas pēc Saeimas atlaišanas līdz vēlēšanu dienai neatkarīgi no datuma, kad izrakstīts darījumu apliecinošs dokuments (rēķins, līgums vai cits dokuments), saņemts vai veikts maksājums.

Ja deputātu kandidātu sarakstu iesniedz politisko organizāciju (partiju) reģistrēta vai neregistrēta apvienība, par tās priekšvēlēšanu izdevumiem uzskatāmi arī tie izdevumi, kuri šim nolūkam bijuši šo apvienību izveidojušajām politiskajām organizācijām (partijām).

Ja atsevišķs deputāta kandidāts veicis individuālu priekšvēlēšanu aģitācijas kampaņu, tad šādi kampaņai iztērētie līdzekļi tiek ieskaitīti tās politiskās organizācijas (partijas) priekšvēlēšanu izdevumos, no kuras iesniegtā saraksta šī persona kandidē attiecīgajās vēlēšanās.

Deklarācijās norādītā informācija

Politiskās partijas vai to apvienības nosaukums	Ierobežoto izdevumu apmērs (Ls)		Neierobežoto izdevumu apmērs (Ls)	Kopējie izdevumi (Ls)
	Pieļaujama	Izmantotais		
Nacionālās Vienotības apvienība	282 559,62	254 895,84	300 453,15	555 348,99
LSDSP	282 559,62	729,04	2 625,42	3 354,46
Zatlera Reformu partija	282 559,62	236 332,82	45 042,75	281 375,57
Kristīgi demokrātiskā savienība	282 559,62	1 923,53	3 913,27	5 836,80
„LPP/LC”	282 559,62	268 321,58	27 751,29	296 072,87
Saskaņas centrs	282 559,62	224 798,30	55 556,16	280 354,46
PCTVL – Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā	282 559,62	35 186,46	2 335,84	37 522,30
Nacionālā apvienība Visu Latvijai!-Tēvzemei un Brīvībai/LNNK	282 559,62	60 885,40	24 704,29	85 589,69
Par prezidentālu republiku	282 559,62	1 689,00	1 100,00	2 789,00
Pēdējā partija	282 559,62	0,00	1 000,00	1 000,00
Zaļo un Zemnieku savienība	282 559,62	274 164,79	73 448,37	347 613,16
Tautas kontrole	282 559,62	9 819,00	2 212,00	12 031,00
Partija „Brīvība. Brīvs no bailēm, naida un dūsmām”	163 568,51	366,00	1 627,14	1 993,14

Visas politiskās partijas kopā:

1 369 111,76

541 769,68

1 910 881,44

Priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi

2011.gada 7.jūlijā stājās spēkā grozījumi [Politisko organizāciju \(partiju\) finansēšanas likumā](#), kas Saeimas atlaišanas gadījumā nosaka priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumus attiecībā uz sekojošiem ar vēlēšanu kampaņu saistītiem izdevumiem:

- par reklāmas izvietojumu;
- par pasta (arī elektroniskā pasta) pakalpojumu izmantošanu, lai ar tā palīdzību nosūtītu priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus;
- par labdarības pasākumu finansēšanu, sponsorēšanu, izmaksājot pabalstus un izdarot dāvinājumus (ziedojumus).

Atbilstoši Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.⁴ panta 2.¹ daļai saistībā ar 2011.gada 17.septembrī izsludinātajām Saeimas vēlēšanām politiskā organizācija vai to apvienība, kas iesniegusi savu deputātu kandidātu sarakstu visos piecos vēlēšanu apgabalos, minētajiem izdevumiem drīkst izlietot **ne vairāk par 282 559,62 latiem** (2010.gadā – ne vairāk kā 571 211,72 latus).

Saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.⁴ panta piekto daļu šie priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi attiecās uz laika posmu no 2011.gada 24.jūlija līdz vēlēšanu dienai – gandrīz divas reizes īsāku laika posmu nekā pirms 10.Saeimas vēlēšanām).

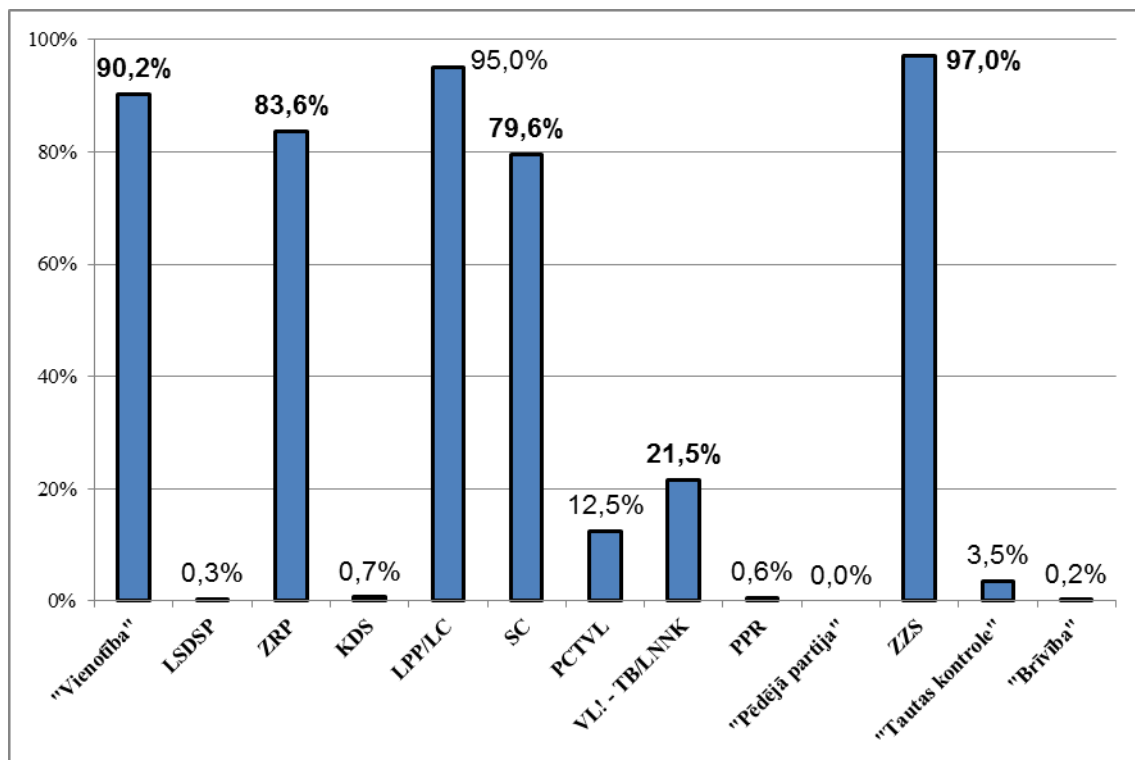
Savukārt priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi neattiecas uz šādiem priekšvēlēšanu izdevumiem:

- visu veidu reklāmas materiālu sagatavošanu;
- vēlēšanu kampaņas plānošanu, sagatavošanu un organizēšanu;
- vēlēšanu kampaņā iesaistīto personu darba algu izmaksām un citiem maksājumiem fiziskajām personām;
- kustamas un nekustamas mantas īrēšanu vēlēšanu kampaņas vajadzībām;
- laikrakstu, žurnālu, biļetenu, grāmatu un citu iespiedtehniskā sagatavotu izdevumu publicēšanu vēlēšanu kampaņas vajadzībām;
- citu ar vēlēšanu kampaņu saistīto izdevumu segšanu.

Priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsniegums politiskajām partijām **pirms vēlēšanām** netika konstatēts, līdz ar to līdz vēlēšanām KNAB nebija nepieciešams izmatot likumā noteiktās pilnvaras apturēt priekšvēlēšanu aģitāciju. Taču KNAB konstatēja, ka ar politiskajām partijām un to apvienībām nesaistīta persona ir veikusi priekšvēlēšanu aģitāciju par summu, kas pārsniedz likumā noteikto izdevumu apmēru – 3 000 latu par reklāmas izvietojumu. Saskaņā ar likumā noteikto KNAB pieņēma lēmumu aizliegt SIA „Freedomlab” veikt turpmāko priekšvēlēšanu aģitāciju par maksu.

Apkopojot 846 politisko partiju, to apvienību un mediju paziņojumus par limitētajiem vēlēšanu kampaņu izdevumiem un pēc vēlēšanām pārbaudot politisko partiju un to apvienību iesniegtās vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas, Birojs ir konstatējis, ka divi politiskie spēki ir pietuvojušies atļautajam izdevumu apmēram – attiecīgi 97% un 95%, vēl divas partiju apvienības sasniegušas 90% un 84%, bet viena partija – 80% no atļautā apmēra. Savukārt septiņas partijas vai to apvienības minētajiem izdevumiem ir izlietojušas mazāk par 22% no pieļaujamajiem līdzekļiem, bet viena partijas šādam nolūkam vispār nav tērējusi finanšu resursus.

Politisko partiju izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi

Deklarāciju patiesuma pārbaudes

Vairākos gadījumos tika konstatēts, ka partijas un to apvienības vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijās nav norādījušas visus savus priekšvēlēšanu izdevumus, kā arī neprecīzi norādījušas izdevumus, uz kuriem attiecas priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi.

Vairākos gadījumos tika konstatēts, ka partiju un to apvienību priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksāja fiziskas un juridiskas personas, kuru izmaksas Birojs pieskaitīja pie attiecīgo partiju vēlēšanu kampaņu izdevumiem.

Veicot politisko partiju un to apvienību iesniegto deklarāciju pārbaudes, tika konstatēti sekojoši pārkāpumi:

- desmit politiskajām partijām un to apvienībām nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā, kopumā nenorādot finanšu līdzekļus Ls 52 210,91 apmērā – „Vienotība”, LSDSP, Zatlera Reformu partija, Kristīgi demokrātiskā savienība, „LPP/LC”, „Saskaņas centrs”, „PCTVL – Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā”, Nacionālā apvienība Visu Latvijai!-Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”, „Par prezidentālu republiku”, „Pēdējā partija”, „Zaļo un Zemnieku savienība”, „Tautas kontrole” un „Brīvība. Brīvs no bailēm, naida un dūsmām”: kopumā partijas nebija norādījušas savus izdevumus Ls 39 295,94 – uz kuriem attiecas priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi un Ls 242,09 – uz kuriem neattiecas priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi, kā arī fizisko un juridisko personu apmaksātos izdevumus un attiecīgi ieņēmumus Ls 12 672,88 apmērā;
- divām politiskajām partijām – „Saskaņas Centrs” un „LPP/LC” par deklarāciju aizpildīšanas kārtības neievērošanu;
- divām partijām – „Vienotība” un „Zaļo un Zemnieku savienība” par neatļautu dāvinājumu (ziedojumu) pieņemšanu no juridiskām personām: kopā pieņemti neatļauti dāvinājumi (ziedojumi) Ls 5 379,02 apmērā;
- divām politiskajām partijām – „Zatlera Reformu partija” un „Zaļo un Zemnieku savienība” par ziņojumu par saņemtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem) iesniegšanas kārtības neievērošanu.

Partiju un to apvienību administratīvā atbildība par likuma prasību neievērošanu

Izvērtējot partiju un to apvienību iesniegtās deklarācijas, KNAB amatpersonas 10 partijām un to apvienībām uzsāka administratīvā pārkāpuma lietvedību. Divās no tām lietvedība tika izbeigta pārkāpuma mazsvarīguma dēļ, izsakot partijām mutvārdu aizrādījumu, savukārt attiecībā uz **8 partijām** un to apvienībām tika pieņemti lēmumi par to saukšanu pie administratīvās atbildības, uzliekot naudas sodus kopsummā par **Ls 3 425**.

Nr. p.k.	Politiskās partijas vai to apvienības nosaukums	Atklātie pārkāpumi	Naudas sods (latos)	Lēmuma datums	Izpilde*
1.	Latvijas Sociāldemokrātiskā Strādnieku partija	<u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 407,03 (par reklāmas izvietojumu preses izdevumos).	65	06.03.2012.	Samaksāts
2.	„Par prezidentālu republiku”	<u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi Ls 39,52 (par reklāmas izvietojumu preses izdevumā).	Mutvārdu aizrādījums	12.03.2012.	-
3.	„PCTVL – Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā”	<u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 417,78 (par reklāmas izvietojumu internetā un preses izdevumā).	250	27.02.2012.	Nav samaksāts
4.	„Saskaņas Centrs”	<u>Deklarācijas aizpildīšanas kārtības neievērošana:</u> - partijas izdevumi (Ls 171,40 par reklāmas izvietojumu) nav norādīti attiecīgajā izdevumu veidā, uz kuru ir attiecināmi apmēra ierobežojumi <u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 36,60 (par telpu nomu); - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem neattiecas apmēra ierobežojumi Ls 48,80.	250	30.03.2012.	Samaksāts
5.	„LPP/LC”	<u>Deklarācijas aizpildīšanas kārtības neievērošana:</u> - partijas izdevumi (Ls 793,00 par reklāmas izvietojumu) nav norādīti attiecīgajā izdevumu veidā <u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi Ls 37,60 (par reklāmas izvietojumu); - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem neattiecas apmēra ierobežojumi Ls 12,20; - kļūdaini palielināti partijas izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi Ls 3 319,62 (par reklāmas izvietojumu).	Mutvārdu aizrādījums	16.03.2012.	-

Par atklātajiem politisko partiju finansēšanas pārkāpumiem 2011.gada vēlēšanās

6.	„Tautas kontrole”	<u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 30,50 (par reklāmas izvietojumu internetā).	10	13.01.2012.	Samaksāts
7.	Nacionālās Vienotības apvienība	<u>Neatlauta dāvinājuma (ziedojuma) pieņemšana:</u> - no juridiskas personas Ls 159,86 <u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem neattiecas apmēra ierobežojumi Ls 6,00; - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 12,00 (par reklāmas izvietojumu laikrakstā); - nav norādīti juridisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 159,86 (par autotransporta izmantošanu).	500	15.01.2012.	Samaksāts
8.	Nacionālā apvienība Visu Latvijai! – Tēvzemei un Brīvībai/LNNK	<u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi Ls 50 (par reklāmas izvietojumu); - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 3557,77 (par reklāmas izvietojumu un pasta pakalpojumu izmantošanu).	350	11.04.2012.	Nav iestājies izpildes termiņš
9.	Zaļo un Zemnieku savienība	<u>Neatlauta dāvinājuma (ziedojuma) pieņemšana:</u> - no juridiskām personām Ls 5 219,16 <u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi Ls 3 762,20 (par reklāmas izvietojumu, pasta pakalpojumiem un labdarību); - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem neattiecas apmēra ierobežojumi Ls 175,09; - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 190,76 (par informatīva izdevuma izgatavošanu un pasta pakalpojumiem), kā arī juridisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 2 415,60 (par reklāmas izvietojumu) un Ls 2 803,56 (par informatīvā izdevuma izgatavošanu); - nav norādīti ziedojumi Ls 2 234,76.	1 000	24.02.2012.	Samaksāts
10.	„Zatlera Reformu partija”	<u>Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā:</u> - nav norādīti partijas izdevumi, uz kuriem attiecas apmēra ierobežojumi Ls 35 406, 62 (par reklāmas izvietojumu); - nav norādīti fizisko personu apmaksātie izdevumi un attiecīgie ieņēmumi Ls 2 641,42 (par reklāmas izvietojumu); - nav norādīti ziedojumi Ls 1 587,77.	1 000	04.04.2012.	Nav iestājies izpildes termiņš

*informācija par lēmumu izpildi apkopota līdz 17.04.2012.

Politisko partiju un to apvienību administratīvā atbildība par priekšvēlēšanu aģitācijas paziņojumu iesniegšanas kārtības pārkāpšanu

Saskaņā ar likuma „Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms Saeimas vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanām” 27.¹ pantu politiskajām partijām ne vēlāk kā nākamajā darbdiēnā pēc līguma noslēgšanas vai izmaiņu veikšanas noslēgtajā līgumā jānosūta Birojam paziņojumu par paredzamo priekšvēlēšanu izdevumu izmantošanu, ja tā vienojusies ar kādu personu par priekšvēlēšanu aģitācijas materiāla izvietojšanu internetā par samaksu, telpās un publiskās vietās vai par pasta pakalpojumu izmantošanu, lai nosūtītu priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus.

Tāpat politiskajām partijām ir pienākums ne vēlāk kā nākamajā darbdiēnā pēc labdarības pasākumu finansēšanas, sponsorēšanas, pabalstu un dāvinājumu (ziedojumu) veikšanas nosūtīt Birojam paziņojumu par veikto priekšvēlēšanu izdevumu izmantošanu.

Piecām politiskajām partijām un to apvienībām tika pieņemti lēmumi administratīvā pārkāpuma lietās par savlaicīgu informācijas nesniegšanu saistībā ar priekšvēlēšanu aģitācijas izvietojšanu, uzliekot naudas sodu kopā **Ls 140**.

Nr. p.k.	Politiskās partijas vai to apvienības nosaukums	Naudas sods (latos)	Lēmuma datums	Izpilde
1.	Jaunais Laiks	15	12.10.2011.	Samaksāts
2.	Latvijas Sociālistiskā partija	5	07.10.2011.	Samaksāts
3.	Nacionālā apvienība Visu Latvijai! – Tēvzemei un Brīvībai/LNNK	35	13.10.2011.	Samaksāts
4.	Nacionālās Vienotības apvienība	50	11.10.2011.	Samaksāts
5.	Zaļo un Zemnieku savienība	35	11.10.2011.	Samaksāts

Plašsaziņas līdzekļu administratīvā atbildība par priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu pārkāpšanu

Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā reklāmas pakalpojumu sniedzējiem internetā, preses izdevumiem un raidorganizācijām ir aizliegts izvietot par samaksu priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus, ja atbilstoši likuma prasībām pirms tam Birojam nav nosūtīti priekšvēlēšanu aģitācijas materiāla izvietojšanas izcenojumi.

Diviem preses izdevumiem un četriem reklāmas pakalpojumu sniedzējiem internetā tika pieņemti lēmumi administratīvā pārkāpuma lietās par uzlikt naudas sodu kopā Ls 395.

Vienai raidorganizācijai tika pieņemts lēmums administratīvā lietā par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojšanas kārtības neievērošanu. Uzlikts naudas sods Ls 200 apmērā.

Arī vēl vienam preses izdevumam tika pieņemts lēmums administratīvā pārkāpuma lietā par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojšanas kārtības neievērošanu. Šajā gadījumā uzlikts naudas sods Ls 30 apmērā.

Visi uzliktie naudas sodi ir samaksāti.

Plašāka informācija par partiju saņemtajiem ziedojumiem un iesniegtajām deklarācijām: www.knab.gov.lv sadaļā Partiju finanses.